EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2008/2157(INI)

15.10.2008

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl FRONTEX agentūros ir Europos sienų stebėjimo sistemos EUROSUR vertinimo ir būsimos plėtros
(2008/2157(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Javier Moreno Sánchez

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS.....7

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl FRONTEX agentūros ir Europos sienų stebėjimo sistemos EUROSUR vertinimo ir būsimos plėtros
(2008/2157(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „FRONTEX agentūros vertinimo ir būsimos plėtros ataskaita“ COM(2008)0067),

– atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos sienų stebėjimo sistemos (EUROSUR) sukūrimo nagrinėjimas“ (COM(2008)0068),

– atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Pasirengimas kitiems Europos Sąjungos sienų valdymo etapams“ (COM(2008)0069),

– atsižvelgdamas į 2004 m. spalio 26 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2007/2004, įsteigiantį Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūrą[1],

– atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 7 d. Paryžiuje 27 valstybių narių priimtą Europos imigracijos ir prieglobsčio paktą, kuris bus patvirtintas 2008 m. spalio mėn. vyksiančio Europos Vadovų Tarybos posėdžio metu,

– atsižvelgdamas į Europos Vadovų Tarybos 2005 m. gruodžio 15–16 d. išvadas tema „Visa apimantis požiūris į migraciją: Afrikos ir Vidužemio jūros regiono valstybėms skirti prioritetiniai veiksmai“, kuris išdėstytas Tarybai vadovavusios valstybės išvadose po 2006 m. gruodžio 14–15 d. Europos Vadovų Tarybos,

– atsižvelgdamas į 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 863/2007, nustatantį Skubios pasienio pagalbos būrių sudarymo mechanizmą[2],

– atsižvelgdamas į savo 2007 m. rugsėjo 26 d. rezoliuciją dėl politikos prioritetų kovojant su nelegalia trečiųjų šalių piliečių imigracija[3],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir Užsienio reikalų komiteto, Vystymosi komiteto ir Biudžeto komiteto nuomones (A6-0000/2008),

[1] OL L 349, 2004 11 25, p. 1.
[2] OL L 199, 2007 7 31, p. 30.
[3] OL C 219E, 2008 8 28, p. 223.

A. kadangi bendras ir darnus su migracija susijusių problemų sprendimas, įskaitant ir legalios imigracijos organizavimą, legalių imigrantų integraciją bei bendradarbiavimą su kilmės ir tranzito šalimis, turi apimti ir kovą su nelegalia imigracija bei ypač integruotą visų Sąjungos sienų valdymą,

B. kadangi šie migracijos reiškiniai egzistuos tol, kol bus įvairių pasaulio regionų išsivystymo skirtumų, ir kadangi dėl šių priežasčių reikėtų migracijos srautus valdyti derinant su vystymosi ir bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis politika,

C. kadangi ES išorės sienų stebėjimas – dinamiškas kovos su nelegalia imigracija elementas, kurį turi papildyti papildoma represyvi politika, kuria siekiama panaikinti nelegalios imigracijos šaltinį, pvz., kova su nelegaliu darbu, ypač siekiant priimti direktyvą, kurioje būtų numatomos sankcijos, taikomos nelegaliai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams ir organizuotam nusikalstamumui priklausantiems prekiautojų tinklams,

D. kadangi nors kiekviena valstybė narė turi kontroliuoti savo sienos dalį, migracijos spaudimas prie Europos Sąjungos rytų ir pietų sienų toks didelis, kad siekiant jį atremti, reikia išplėtoti valstybių narių bendrą atsakomybę ir privalomą solidarumą, siekiant, kad būtų paprasčiau bendrai naudotis materialiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, reikalingais kovojant su šiuo reiškiniu,

E. džiaugdamasis pirmaisiais kiekybiniais agentūros FRONTEX rezultatais, pasiektais nuo jos darbo pradžios 2005 m. spalio mėn., ir šiuo agentūros plėtros etapu būtinu ilgalaikės ir vidutinės trukmės strategijos nustatymu,

F. kadangi ši strategija turės būti naudojama siekiant išbandyti vadinamąjį valstybių narių privalomo solidarumo principą (apie šį principą jau užsiminta rengiant 2005 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 863/2007, nustatantį Skubios pasienio pagalbos būrių sudarymo mechanizmą[1], (angl. RABIT), pagal kurį koordinuojamas skubus ES atsakas), siekiant pasirinkti tinkamą *modus operandi*, kuriuo būtų užtikrinamas besąlygiškas naudojimasis materialiais ištekliais, įtrauktais į Centrinį turimos techninės įrangos registrą (angl. Central Record of Available Technical Equipment, CRATE), ir žmogiškaisiais ištekliais, kurie būtini siekiant, kad agentūra dirbtų veiksmingai,

G. kadangi visi agentūros veiksmai turi atitikti tarptautinės teisės normas, ypač susijusias su žmogaus teisėmis, orumu ir pabėgėliais, ypač prieglobsčio teise ir negrąžinimo principu,

H. kadangi agentūra atlikdama visus savo veiksmus būtinai turės imtis reikalingų priemonių siekdama atsižvelgti į labiausiai pažeidžiamus asmenis, moteris ir vaikus, ypač į nelydimus mažamečius ir neįgalius asmenis,

I. kadangi agentūros FRONTEX humanitarinį aspektą tiek jos vykdomų gelbėjimo operacijų, tiek grąžinimo veiksmų, prie kurių ji turi prisidėti, metu turi sustiprinti maksimalus teisinis tikrumas,

[1] OL L 199, 2007 7 31, p. 30.

J. kadangi, atsižvelgiant į agentūros FRONTEX veikloje dalyvaujančių specializuotų darbuotojų mokymo sėkmę, šis mokymas turėtų būti tęsiamas ir ypač taikomas kasdien su šia agentūra bendradarbiaujantiems trečiųjų šalių darbuotojams,

1. kviečia valstybes nares apsvarstyti migracijos problemas remiantis bendru požiūriu, kuris padėtų taip pat energingai stiprinti ES sienų kontrolę, kovą su nelegalia imigracija ir nelegalioje padėtyje esančių užsieniečių grąžinimą į jų kilmės šalį, kovą su nelegaliu darbu ir prekiavimu žmonėmis, bet taip pat organizuoti legalią imigraciją ir legalių migrantų integravimo priemones, stiprinti visapusišką partnerystę su trečiosiomis šalimis skatinant pozityvų migracijos ir vystymosi santykį bei Bendrijos lygmeniu kuriant vientisą prieglobsčio politiką,

2. pabrėžia, kad būtina, jog agentūra FRONTEX vykdydama ir atskiras operacijas, ir nuolatines misijas galėtų naudotis valstybių narių jai teikiamais ištekliais,

3. taigi ragina valstybes nares kuo greičiau įforminti vadinamojo privalomo ir neatšaukiamo solidarumo sistemą, kuri sudarytų galimybes savo misijas rengiančiai ir vykdančiai agentūrai FRONTEX atsikratyti neaiškumų, susijusių su jai iš tiesų reikalingais ištekliais,

4. reikalauja visose didelės rizikos zonose, ypač prie jūros sienų, įsteigti bendrus nuolatinius, visus metus veikiančius patruliuojančius padalinius,

5. ragina valstybes nares kuo greičiau įsipareigoti konkrečiai taikyti šį solidarumo principą, ypač padidinant materialius išteklius, kuriuos jos teikia agentūrai ir praktiškai užtikrinant visišką jų prieinamumą,

6. ragina agentūrą FRONTEX pateikti Tarybai ir Europos Parlamentui ataskaitą, kurioje būtų pateikiama detali informacija apie realų įrangos, įtrauktos į CRATE registrą, naudojimą ir prieinamumą bei prireikus pabrėžti sunkumus, su kuriais susidurta,

7. ragina valstybes nares tuo atveju, jei toliau ištekliai būtų nepakankamai prieinami, sparčiai padidinti agentūros FRONTEX biudžetą tiek, kad ji galėtų išsinuomoti ar įsigyti nuosavos jos misijoms vykdyti reikalingos įrangos,

8. primena, kad Europos Parlamentas, kaip biudžeto valdymo institucija, po agentūros FRONTEX sukūrimo jau padidino biudžetą ir rūpinsis, kad jis būtų tinkamai vykdomas bei pritaikomas prie besikeičiančių agentūros funkcijų,

9. džiaugiasi didelėmis beveik visų trečiųjų šalių, su kuriomis agentūra FRONTEX kasdien tenka dirbti, bendradarbiavimo pastangomis, kurios padėjo pasiekti itin teigiamų rezultatų, pvz., Kanarų salose,

10. *a contrario*, ragina trečiąsias šalis, kurios nepakankamai bendradarbiauja arba visai nebendradarbiauja, kuo labiau stengtis palengvinti agentūros darbą, ypač veiksmingiau užtikrinant jų tarnybų bendradarbiavimą prevencijos srityje,

11. ragina valstybes nares sudaryti galimybes persvarstyti agentūros FRONTEX įgaliojimus siekiant pašalinti teisines spragas, kurios galėtų trukdyti jos veiklai, nustatant tikslias teisines jos jūroje atliekamų gelbėjimo operacijų bei dalyvavimo grąžinimo operacijose sąlygas bei numatant galimybę trečiosioms šalims naudotis jos įranga, ypač vykdant joms

taikomus bandomuosius projektus,

12. mano, kad agentūros FRONTEX logistinių ir administracinių pajėgumų struktūrinę plėtrą būtų galima pagrįsti agentūros išplėstais įgaliojimais ir jos tvirtu įnašu į kasdien vykstančią kovą su nelegalia imigracija, laikantis proporcingumo principo,

13. mano, kad, nors darbo ritmu ir naudojamais ištekliais dar negalima pateisinti decentralizuotų agentūrų gausėjimo, nuo šiandien būtų galima planuoti sukurti du atskirus padalinius: vieną, kuris koordinuotų veiklą prie sausumos sienų, ir kitą, kuris kontroliuotų jūroje vykdomas operacijas,

14. pabrėžia, kad būtina tęsti agentūros veiksmuose dalyvaujančių darbuotojų mokymą, o išplėtus agentūros įgaliojimus – ir susijusių trečiųjų šalių darbuotojams skirtą mokymą, ypač jūrų teisės, prieglobsčio teisės ir pagrindinių teisių srityje; taigi skatina FRONTEX bendradarbiauti su kitomis institucijomis, pvz., Tarptautine migracijos tarnyba, Pagrindinių teisių agentūra ir Jungtinių Tautų pabėgėlių vyriausiuoju komisaru,

15. džiaugiasi Tarybos svarstymais dėl to, kaip įdiegti sistemą EUROSUR, siekiant užtikrinti kuo geresnį visų stebėjimo sistemų naudojimą, ypač išplečiant jų esamą veiklos sritį, kuri dabar apima tik dalį teritorijų, kuriose reikia vykdyti operacijas,

16. taigi primygtinai reikalauja nedelsiant patobulinti nacionalines stebėjimo sistemas ir jų tinklą bei siekiant nuoseklumo pavesti agentūrai FRONTEX sukaupti turimas priemones, ypač valdyti apsaugotą prie interneto prijungtą informacijos ir koordinavimo tinklą, skirtą už migracijos srautų valdymą atsakingoms valstybių narių tarnyboms (angl. ICONET) ir perimti Informacijos, diskusijų ir keitimosi duomenimis sienų kirtimo ir imigracijos klausimais centro veiklą (angl. CIREFI); taip pat pabrėžia, kad būtina siekti pažangos agentūrai bendradarbiaujant rizikos analizės srityje su kitomis Europos agentūromis ir tarptautinėmis organizacijomis bei už sienų kontrolę atsakingomis trečiųjų šalių valdžios institucijomis,

17. ragina valstybes nares užtikrinti, kad mokslinių tyrimų veikloje ypač būtų atsižvelgiama į konkrečius už sienų kontrolę atsakingų tarnybų poreikius,

18. pabrėžia, kad svarbu į bendrą ES sienų valdymo sistemą įtraukti naujas siūlomas Europos sienų kontrolės sistemas: Elektroninio kelionės leidimo sistemą (angl. ESTA), atvykimo ir (arba) išvykimo sistemą, „*Fast Track*“ ir kt.,

19. ragina agentūrą FRONTEX imtis iniciatyvos sukurti bendrą tinklą, teikiantį galimybes kompetentingoms nacionalinėms institucijoms keistis informacija, siekiant, kad jautrūs duomenys būtų geriau renkami, kaupiami ir skleidžiami; prašo Europos saugumo tyrimų ir naujovių forumo (angl. ESRIF) prisidėti siekiant šio tikslo ir savo darbe teikti pirmenybę bendroms stebėjimo priemonių tobulinimo ir naujovių diegimo programoms;

20. ragina agentūrą informuoti Europos Parlamentą apie pasirašytas sutartis su trečiosiomis šalimis bei viešai paskelbti bendrų veiksmų vertinimo ataskaitas,

21. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų vyriausiajam pabėgėlių reikalų komisarui ir Tarptautinei migracijos organizacijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

I. Įvadas

„Norėčiau šypsotis, nes jaučiuosi turįs titano galią. Aš užpuoliau Europą. Aš peržergiau jūras ir peršokau kalnus.

...

Masambalas. Jis prisiminė išvakarėse girdėtą pasakojimą. Tai buvo tas pats vardas, vardas emigrantų dievo, kuris per visą šešėlių žemyną lekia gelbėti kenčiančių tautų.“

„Eldoradas“, Laurent Gaudé, leid. „Acte du Sud“.

Nei puikiame Laurent'o Gaudé romane minimas afrikiečių dievas, nei kiti emigrantų dievai negali pasirūpinti žmonėmis, kurių vis daugėja, kurie, bėgdami nuo skurdo, „peržergia jūras ir peršoka kalnus“, kad įgyvendintų europinę svajonę. Mums tai kasdien primena pražuvusiųjų jūroje skaičių ir nenutrūkstamus laimės ieškotojų valčių srautus, pasiekiančius pietines Europos Sąjungos pakrantes.

Šie dievai negali apsaugoti visų nusiminusių žmonių nuo mirtino pavojaus, patiriamo žengiant vilties keliu: nei nuo mafijos nagų ir nelegalių imigrantų prekeivių tinklų, nei nuo skrupulų neturinčių darbdavių, išnaudojančių atvykusius į mūsų žemyną.

Tai mes, žmonės, tai mes, europiečiai, turime užtverti šį pragaro kelią – sustabdyti nelegalią imigraciją. Taigi tuo pačiu metu turime pasiekti, kad į Europos Sąjungos teritoriją pavyktų patekti tik teisėtą kelią pasirinkusiems imigrantams, o vėliau būtų dedamos visos pastangos padedant jiems integruotis į mūsų visuomenę.

Tai mums, europiečiams, reikia pradėti tinkamai bendradarbiauti su kilmės šalimis, kad imigracija taptų šių šalių, mūsų priimančiųjų šalių ir ypač imigrantų ugdymo veiksniu.

Visa Europa, priimdama imigracijos mestą iššūkį, turi vykdyti nemalonią, bet neišvengiamą užduotį – valdyti visų Sąjungos valstybių narių išorės sienų kontrolę.

Ši misija yra tik dalelė bendrosios politikos, kurią privalo plėtoti Europos Sąjunga. Pagrindiniai elementai išdėstyti Europos imigracijos ir prieglobsčio nuostatose.

Tokiomis aplinkybėmis pranešėjas, atsakydamas į Europos Komisijos komunikato klausimus šia tema, pristato pranešimo projektą savo iniciatyva, kurio tikslas – suformuluoti pasiūlymą dėl FRONTEX agentūros ir Europos sienų stebėjimo sistemos vertinimo ir būsimos plėtros ataskaitos.

Pranešėjas stengėsi padaryti tam tikras išvadas iš informacijos, gautos per pirmąjį viešą klausymą, įvykusį 2008 m. birželio 30 d., LIBE komiteto diskusijas, Komisijos ir Tarybos susitikimus su nevyriausybinėmis organizacijomis (NVO) ir, aišku, su pačios agentūros atstovais, būtent su jos direktoriumi ir direktoriaus pavaduotoju. Diskusiją ir pranešimą

praturtins politinių frakcijų pateikti pakeitimai.

Šis pranešimas turėtų būti svarstomas greta EP pranešimo dėl Komisijos komunikato „Pasirengimo kitiems Europos Sąjungos sienų valdymo etapams“, kad būtų galima susidaryti nuomonę apie integruotą sienų valdymą.

II. 2005–2007 M. VERTINIMAS

Agentūros FRONTEX prioritetinė veiklos sritis – ES valstybių narių **operatyvaus bendradarbiavimo išorės sienų valdymo srityje koordinavimas**.

Jos tikslas – gerinti Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų integruotą valdymą, kovojant su nelegalia imigracija ir prekeivių tinklais, gerbiant imigrantų orumą ir pagrindines teises, visų pirma – teisę į gyvybę. Dėl to EP turėtų prašyti, kad Agentūros įgaliojimai būtų iš dalies pakeisti ir kad būtų tiksliau apibrėžtos teisinės sąlygos, susijusios su gelbėjimu jūroje. Be to, agentūra turėtų imtis visų atsargumo priemonių ir įsigyti būtinų priemonių, kurios užtikrintų labiausiai pažeidžiamų asmenų – moterų ir vaikų, konkrečiai nepilnamečių ir negalią turinčių asmenų orumą ir žmogaus teises.

2006–2007 m. agentūra įvykdė 28 bendras operacijas: 9 – prie jūrų sienų, 12 – prie sausumos sienų ir 7 – prie oro sienų. Operacijas papildė 10 bandomųjų projektų.

Minėtų operacijų metu buvo naudinga keistis gerąja patirtimi bei informacija ir skatinti kasdienį nacionalinių sienų apsaugos tarnybų bendradarbiavimą. Per dvejus metus buvo sulaikyta daugiau kaip 53 000 žmonių arba jiems neleista kirsti sienos. Buvo aptikta daugiau nei 2 900 padirbtų kelionės dokumentų ir sulaikyti 58 nelegalių imigrantų gabentojai.

Valstybės narės operacijose dalyvavo skirtingai: vidutiniškai 7 valstybės narės dalyvavo operacijose prie jūrų sienų, 9 – prie sausumos sienų ir 11 – prie oro sienų. EP turėtų reikalauti, kad visos valstybės narė, vadovaudamosi „privalomojo solidarumo“ principu, įtvirtintu RABIT reglamente, laikytųsi įsipareigojimų ir suteiktų galimybę naudotis materialiais ir žmogiškaisiais ištekliais, kurių reikia, kad agentūra veiksmingai dirbtų. Jeigu lėšų nuolat trūktų, reikėtų apsvarstyti galimybę padidinti agentūros biudžetą, kad ji galėtų įsigyti savo įrangą arba ją išsinuomoti.

Iš kitų svarbių iniciatyvų pažymėsime Europos patrulių tinklo, veikiančio zonose, esančiose netoli bendradarbiaujančių valstybių narių pakrančių, įsteigimą (2007 m. gegužės mėn.) bei Centrinį turimos techninės įrangos registrą (angl. CRATE), skirtą sienų kontrolei ir stebėjimui.

Atsižvelgiant į operacijų patirtį, strateginės plotmės prioritetine kryptimi reikėtų laikyti operatyvaus bendradarbiavimo kovą su nelegalia imigracija prie pietinių jūros sienų. Todėl Europos Parlamentas turėtų reikalauti, kad būtų apsvarstyta galimybė įsteigti FRONTEX agentūros specializuotus regioninius padalinius valstybėse narėse, patiriančiose nuolatinį spaudimą dėl nelegalios imigracijos, ir kad būtų susistemintas nuolatinių misijų vykdymas didelės rizikos zonose.

Be to, FRONTEX gali teikti **pagalbą valstybėms narėms tais atvejais, kai prie išorės sienų reikia didesnės techninės ir operatyvios pagalbos ir skubios pasienio pagalbos būrių siuntimo**.

RABIT sistemoje, kuri pradėjo veikti 2007 m. rugpjūčio 20 d. ir kurią Europos Parlamentas patvirtino per pirmąjį svarstymą, iš tiesų numatyta galimybė prireikus valstybių narių žmogiškųjų išteklių pastiprinimui nusiųsti greitojo reagavimo būrius. Šiuo tikslu sudarytas 500–600 sienų apsaugos pareigūnų rezervas. 2007 m. rudenį įvyko rezervo pratybos.

Agentūra FRONTEX turėtų prevencijos tikslais įsigyti nuosavą pasienio kontrolės įrangą, kuria naudotųsi RABIT būriai, kad būtų galima užtikrinti galimybę skubiai pasinaudoti įranga prireikus pagalbos.

Agentūra FRONTEX taip pat plėtoja **pagalbą valstybėms narėms rengiant valstybių sienų apsaugos pareigūnus,** įskaitant **bendrų mokymo reikalavimų nustatymą**.

FRONTEX agentūra surengė 97 mokymo kursus, kuriuose dalyvavo 1 341 dalyvis. Jų tikslas – suvienodinti sienų apsaugos pareigūnų rengimo reikalavimus.

Pasirinktas metodas akivaizdžiai pasiteisino, todėl laikantis Šengeno *acquis* (ir su ja derinant) turėtų būti taikomas platesniu mastu. Į mokymą ypač reikėtų įtraukti su FRONTEX agentūra bendradarbiaujančius trečiųjų šalių darbuotojus. Be to, reikia plėtoti bendradarbiavimą su tokiomis tarptautinėmis institucijomis kaip Tarptautinė jūrų organizacija arba Jungtinių Tautų pabėgėlių reikalų vyriausiasis komisaras.

Dar pažymėsime, kad FRONTEX agentūra atlieka **rizikos analizę**, kuriai tenka pagrindinis horizontalaus pobūdžio vaidmuo jos veikloje. Agentūra parengė antrąjį metinį rizikos vertinimą (pateiktą 2007 m. vasario mėn.) ir dalyvavo rengiant Organizuoto nusikalstamumo grėsmės vertinimo ataskaitą (angl. OCTA), o bendradarbiaudama su Europolu paruošė ataskaitą, skirtą labai pavojingiems nelegalios imigracijos maršrutams Vakarų Balkanuose.

2007 m. FRONTEX agentūra prijungta prie „ICONet“ tinklo, veikiančio nuo 2006 m. Tinklas skirtas atitinkamoms tarnyboms keistis informacija apie neteisėtą imigraciją. Jis padeda valstybėms narėms keistis informacija apie rizikos analizę, pasiruošimą bendroms operacijoms ir asmenų grąžinimą. Agentūra dalyvauja Informacijos, diskusijų ir keitimosi duomenimis sienų kirtimo ir imigracijos klausimais centro (pranc. CIREFI) posėdžiuose.

Siekiant geriau išnaudoti sąveiką ir įgyvendinti masto ekonomiją, įvairias turimas priemones ir organizacijas turėtų valdyti agentūra FRONTEX.

Agentūra dalyvauja **moksliniuose tyrimuose, susijusiuose su išorės sienų kontrole ir stebėjimu**. Šiuo tikslu ji įgyvendino 6 projektus ir surengė 7 darbo susitikimus ir (arba) seminarus, skirtus moksliniams tyrimams ir plėtrai, dalyvavo atvykimo ir išvykimo sistemos (BIOPASS projektas) ir Europos sienų stebėjimo sistemos kūrime. Visų pirma svarbu pažymėti, kad agentūra FRONTEX aktyviai dalyvauja naujojo Europos saugumo tyrimų ir naujovių forumo veikloje, kuriame įsteigta atskira sienų saugumo darbo grupė.

Agentūrai teks dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad moksliniai tyrimai tinkamai atspindėtų specifinius sienų apsaugos tarnybų interesus.

Be to, po kontrolės ir stebėjimo operacijų FRONTEX agentūra įgaliota **teikti pagalbą valstybėms narėms, reikalingą organizuojant bendras asmenų grąžinimo operacijas**. Ji jau padėjo surengti 9 tokio tipo operacijas, tačiau agentūros vaidmuo ir jos veiklos teisinės sąlygos lieka nekonkretūs, todėl reikėtų jas aiškiai apibrėžti.

III. ILGALAIKĖ VIZIJA

FRONTEX agentūrai teks esminis – pagrindinis – vaidmuo formuojant ilgalaikę integruotą ES sienų valdymo strategiją. Palaipsniui ir pamažu stiprinant jos galias, agentūra galėtų suteikti bendrajai Šengeno sistemai realią pridėtinę vertę, ypač **bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis priemonių srityje**, užtikrindama savo veiklos ir bendros išorės santykių politikos sistemos nuoseklumą.

Agentūra yra sudariusi bendradarbiavimo susitarimus su Rusijos, Ukrainos ir Šveicarijos sienų apsaugos tarnybomis, kurie duoda puikių rezultatų, ir derasi dėl daugelio kitų susitarimų.

Tuo pačiu metu **pasienyje taikomų priemonių srityje** agentūra FRONTEX nagrinėja „vieno langelio“ koncepciją, kurioje numatoma muitinės ir sienų apsaugos tarnybų integracija. Ji nuolat kaupia gerąją patirtį tarpžinybinio bendradarbiavimo srityje ir vykdant didžiausių rezultatų davusius bandomuosius projektus.

Labiausiai agentūros FRONTEX indėlis atsiskleis dalyvaujant Europos sienų stebėjimo sistemos EUROSUR kūrime (remiantis Tarybos 2006 m. gruodžio 14–15 d. sprendimais), orientuotos į Sąjungos pietinių ir rytinių išorės sienų valdymą, kurios pagrindiniu prioritetu turi tapti visų jūrų stebėjimo sistemų integracija, siekiant kuo sėkmingiau įvykdyti iškeltus uždavinius: *mažinti į ES teritoriją patenkančių nelegalių imigrantų skaičių,* stiprinti visą vidaus saugumo sistemą, dalyvauti *kovojant su tarptautiniu nusikalstamumu ir jį naikinant*, taip pat *didinti galimybes paieškos ir gelbėjimo srityse,* siekiant išsaugoti daugiau žmonių gyvybių (visais trimis atvejais, siekiant sėkmingo EUROSUR įgyvendinimo, būtinas visateisis atitinkamų trečiųjų šalių, ypač Viduržemio jūros pakrantės pietinės dalies valstybių, dalyvavimas, nes Europos Sąjunga didžiausią migracijos spaudimą patiria iš jų pusės).

Iš tiesų svarbiausias uždavinys – geriau koordinuoti esamą sienų stebėjimo infrastruktūrą ir išplėsti jos veiklos sritį, šiuo metu apimančią tik dalį teritorijų, kuriose turi būti vykdomos operacijos, siekiant išsamiai išnagrinėti padėtį realiu laiku ir padidinti teisėsaugos ir (arba) pagalbos institucijų greitojo reagavimo galimybes. EP turėtų prašyti, kad nacionalinių sienų stebėjimo sistemų tobulinimas ir jungimas į tinklą būtų pradėtas nedelsiant. Mokslinių tyrimų ir vystymosi srityje reikėtų teikti pirmenybę bendroms stebėjimo priemonių tobulinimo ir naujovių diegimo programoms.

Be to, reikėtų nuspręsti, kam kompetentingų nacionalinių institucijų aplinkoje reikėtų patikėti sukurti bendrą dumenų bazę, siekiant optimizuoti šių jautrių duomenų kaupimą, analizę ir sklaidą.

Atrodo, kad FRONTEX ir EUROSUR turės atskleisti valstybių narių **operatyvaus solidarumo** būtinybę. Tik aktyviai jį išreiškiant pavyks nukreipti išteklius į tuos išorės sienų ruožus, kur jų poreikis didžiausias.

Visavertės Europos sienų apsaugos pareigūnų sistemos klausimą bus galima išspręsti tik pasimokius iš pirmųjų FRONTEX agentūros veiklos rezultatų. Nors esamos sistemos tobulinimo, išteklių skirstymo atitinkamiems sektoriams ir šiuo metu taikomų priemonių didesniam našumui klausimai iš tiesų svarbūs, nereikia pamiršti, jau nekalbant apie akivaizdžiai politinę tokios sistemos kūrimo plotmę, kad Europos Sąjungos valstybėse narėse jau dirba 450 000 sienų apsaugos pareigūnų...